

en aquest sentit, les raons sufixals i altres a què ja he alludit. D'altra banda em sembla que les arrels indoeuropees permeten un repertori d'atansaments suficient per comprovar-ho. L'arrel *KERK-/KRK-*, que d'una banda donà el gallo-llatí *crocina* 'vestit de pell', i el paleosl. *krüzno* (rs. *korzno*) id., i d'altra banda formà cèlt. *KROKNO-* 'pell' (ky. *croen*, còrn. ant. *croin*), del qual es deriva el ky. *croinoc* «rubeta» i còrnic *cronek* 'gripau' (JLoth, *RCelt.* xxxvii, 324; Pok., *IEW*, 943.5), designació fundada en el caràcter rugós de la pell del gripau: doncs si això respon a una amplificació doble *KROK-NI-KO-*, bé podem admetre d'altra banda *KRAK-SAN-* com una altra designació paral·lela de l'animal, amb amplificació un poc diferent, en sorotàptic.¹³

Grauxes que el *DAG.* dona per a 'granota' a la P. de Vic sembla degut a una alteració de *graixando* sota la influència de *granota*, i del nom de l'altre animal *grallaire*: la *graula* (= *gralla*).

1 Però deu ser notícia més aproximada que no exacta, car si això és de Provença i del S. XIV, com s'ha cregut, la *-ch-* fora anacrònica i a Prov. impossible. Hi ha malentès o bé glosses modernes barrejades. — 2 L'autor del segon glossari hi barreja dades de segona mà; el del primer fa constar que no més ho coneix per una dita proverbial: segurament un font escrita, on hi haurà *-s-* que el publicador haurà interpretat com a *-z-*, significant en realitat *-ss-*. — 3 Sainéan, *BhZRPb.* x, 118, reporta també la notícia del Gard i hi afegeix un *grazacou* «grenouille» de la Gironda, del qual no s'ha donat altra notícia. Com que ell voldria derivar-ho d'un berrichon *agracer* «grogner» i oc. *greissà*, i en definitiva de *CRASSIA* «crasse», cal pendre això amb reserva. Potser ho treu de la *Faune Pop.* de Rolland (III, 74, i XI, 146) que aplega algunes notícies sobre el mot. 4 Les notícies italianes i franceses dialectals ja havien estat aplegades per Schuchardt (*ZRPb.* xxvii, 613; cf. *Roman. Lebnworte im Berb.*, 28-31), que hi volia veure una onomatopeia. Hi posava així mateix un mot lorenès *crachatte*, *crachotte* i un comasco *carússola*, però com que aquests ja signifiquen 'salamandra' (almenys la major part de les formes lorenenses), valdrà més separar-ho, entre altres casos per si és merament un ús metafòric del fr. *crachat* 'escopinada' (d'on 'animallet llefiscós'). — 5 Thomas ja esmenta el mot català, notícia que rebé de Mn. Griera; d'ací que M-L. en el *REW* (2304b) rectificà l'epígraf en *CRAXANTUS* identificant-lo com a «gàllic» i posant-hi el mot català, però ridículament disressat com *greixà*. Les formes italianes i franceses les passa a l'article *CRASSUS* 'gras', *CRASSIA* 'greix', si bé admetent que hi pugui haver «umbildung» de *CRAXANTUS*; com que en això hi ha ben poc fonament semàntic, més aviat sembla que es tracta realment d'aquest amb terminació trivialitzada i etimologia popular. — 6 Whatmough (*Dial. of Anc. Gaul*, 73, 119), porta encara *Κρασσω* i *Κρασιχνοσ*; tant *-xvoσ* com *-anto-* com *-illo-* són, en efecte, inequívocament terminacions gallo-sorotàp-

tiques. — 7 Sabarthès, de més a més, *Grassant* propietats en el terme de Puivert. — 8 Un homònim *Grasenteyras* existia el 1269 a Fontiers-Cabardès (Sabarthès) o sigui al NO. de l'Aude. — 9 Quedem de pedra en veure que *AlcM* ignora aquesta etimologia evident del nom dels diversos *Granollers*, atribuïnt-la a Mn. Griera, i com a cosa incerta i trobada de fresc, quan ja fa generacions com això ha estat publicat per altres, i acceptat generalment. — 10 Avui la gent del país ho ha reduït a *Xenturri*, després que la dissimilació en féu *Ca-Xenturri* que la gent ha interpretat com a compost amb *CA(SA)*. Ja en parlo sense detalls en els *E. T. C.* I, 114, 205, 221. — 11 Una espècie de sufix afectiu *-ando* existeix robustament en mallorquí, com és sabut, i en l'antroponímia no deixa de trobar-se'n algun cas més o menys local en el Prnc. A Sant Martí de Llèmena hi ha *Can Jepanda*, que sembla un hipocòrístic de *Jep* per *Josep* (prop justament de la zona de Banyoles-Girona). Però que aquesta terminació recent i rara hagi influït en un nom pre-romà és cosa que no convenç gens. — 12 Conjecturariem que la glossa «*brexantes*: ranas verdes» en el gloss. cast. d'A. de les Ruïzes de Fontecha (1606, veg. Gili Gaya, *Thesoro*) sigui el resultat d'un encreuament entre els dos celtismes *BRIGANTES* 'cucs' i *CRAXANTOS*, si no fos que és una dada tan isolada, i que en el glossari de Fontecha no són rares les dades sospitoses d'haver nascut per confusions. — 13 Arrels veïnes hi pogueren contribuir: letó *kręcum* 'ous de granota' («froschlaich») de la variant radical *KRENK-*; txec dial. *krkoška* 'grop' (*IEW*, 935.37; Walde-Pok. II, 569); rus *korgā* 'arbre renocat' («verkrüppelter Baum») = noruec *burkl* 'grop' (*IEW*, 936.5). D'altra banda recordem que el gal *CRIXOS*, ky. *crych*, és germà i sinònim del ll. *crispus* 'cresp, eribat' (Pok., *IEW*, 938.2, Walde-P. II, 572), que també hi donaria bon agafador semàntic, sempre alludint a la pell del gripau.

Graixe(s)a, V. *gras*

GRALLA, 'ocell semblant al corb', del ll. GRAGŪLA o GRACULA, menys clàssic que el masculí GRAGŪLUS, que designen el mateix ocell. □ 1.ª doc.: c. 1400.

«Eximpli de una fembra logrera --- segons que recompte Cèsar; *Usurariis aliquando apparent demones in morte*; Una fembra logrera, volent-se morir, fon-li viares que veés un gran plan plen de corps e de *gralles*; e ella ladoncs deya a grans crits: molts corps veg venir verç mi, e ja estan demunt casa!», *Recull d'Eximplis* d'Aguiló (ms. princ. S. xv), § 694 II, 295. Ja deu ser aquest mot el *gralla* (*gralba*) que inclouen entre les rimes en *-alla* (com *treballa*, *baralla* etc.), els diccs. de rims de J. Marc (lín. 380) i Aversó (241.24), sense definició; però Busa-N. ho aclareix «*graculus*, monedula» (D-I-2.25), «*graceus*, *graculus*», OPou (*ThPu.*, 45). «Sols, junt amb la xibeca, la *gralla* alegra 's mostra, / diuen que-ls rius se'n tornen enrera, y qu'un infant, / al veure d'aqueix dia la llum, en terra nostra, /